

Barne-, likestillings- og
inkluderingsdepartementet
Postboks 8036 Dep
0030 OSLO

Saksb.: Marit Helness
e-post: fmnomae@fylkesmannen.no
Tlf:
Vår ref: 2013/2063
Deres ref:
Vår dato: 22.03.2013
Deres dato: 01.03.2013
Arkivkode: 632.0

Høring - Endringer i forskrift til introduksjonsloven

Når det gjelder innføring av obligatoriske avsluttende prøver, vil dette kunne virke positivt for den enkelte innvandrere hvis prøvene er anerkjent. For mange av innvandrerne vil dette være det eneste dokument de har som viser opplæring.

Problemet med dagens norskprøver, er i stor grad at de er lite kjent utenfor voksenopplæringen. I arbeidslivet er de ikke etterspurt, og som inntaksgrunnlag i skoleverket er de ikke i bruk. Den store utfordringen er derfor å gi prøvene anerkjennelse, for å oppnå dette må prøvene ha en viss status.

Det er en utfordring at de nye avsluttende norskprøvene har to formål – de er knyttet til statsborgerskap samtidig som de også skal brukes som dokumentasjon i samfunnet forøvrig.

Kommentarer til en del av punktene i endringsforslaget:

1.3.4 Fritak fra plikt til å avlegge avsluttende prøver

Vi mener at fritak bare skal gjelde prøve i norsk. Selv om personer kan ha rett til fritak i norsk, vil ikke dette nødvendigvis bety at de innehar kompetanse i de målene som er gitt for kurset i 50 timer samfunnskunnskap. Prøven i samfunnskunnskap skal være digital, og bør da være enkel å administrere for prøvestedet. Vi mener at det ikke skal være anledning til å gi fritak for samfunnskunnskap, og mener at mye av samfunnsdebatten om integrering understøtter dette standpunktet.

1.3.7 Gjennomføring av prøver

I dag er det en ordning med tre prøveavviklinger i året. Prøveavviklingen er krevende for prøvestedet, og svært byråkratisert. Dette gjelder spesielt forholdet til norsk språkstest, og deres rutiner for innsending av prøver og behandling av prøvemateriell. Det er gledelig at det nå kommer en stor revisjon knyttet til prøveavvikling.

Vi synes imidlertid at hele den skriftlige delen av prøven (lese, lytte og skrive) bør digitaliseres. Med det mener vi at den skriftlige produksjonen til kandidaten bør leveres digitalt. Her kan man se på skoleverkets system PAS. Det vil være en fordel for spesielt de svakeste kandidatene å slippe å skrive for hånd, og administrering av eksamen blir forenklet og dermed også billigere.

Når det gjelder de digitale prøvene i samfunnskunnskap, er vi positive til at de kan arrangeres gjennom hele året. Dette understøtter også vårt synspunkt om at det ikke bør gis fritak for prøve i samfunnskunnskap. Det er videre positivt at prøvene kan avlegges muntlig for analfabeter eller personer med sjeldent morsmål. Vi er imidlertid i tvil om det bør stilles bestemte kvalitetskrav til tolken. Hvis tolken må være fysisk til stede under prøven, vil det mange steder være vanskelig å finne tolker som er registrert i Nasjonalt tolkeregister.

Vi ser ikke problemer med at det skal settes tidsfrist for avlegging av prøver. Det er allerede rutiner ved læresteder at opplæring avsluttes med prøve. Hvis fristen settes til foreslåtte seks måneder, vil det tid nok til å arrangere prøve for arrangøren.

1.3.8 Hjelpemidler

Vi er enig i at det ikke bør være tillatt med hjelpemidler under prøven. Denne norskprøven er på et slikt nivå at den prøver kompetanse opp til B1-nivå som høyest, og bruk av ordlister eller andre hjelpemidler vil gjøre at kompetansen ikke vil bli prøvet korrekt.

1.3.10.2 Vurdering av språklige ferdigheter

Departementet foreslår å bruke en vurderingsskala knyttet til det europeiske rammeverket for språk, A1, A2, B1 og B2. Fordelen med denne metoden, er at språknivået da er likt for A1, A2, B1 eller B2 uansett hvilket språk man måler. Det er altså en europeisk standard som sier hvor mye man må kunne i språket for å oppnå de forskjellige nivåene. Problemet her er at dette er ukjent kunnskap for de som ikke jobber med norskopplæring for innvandrere. Denne målemetoden ble innført i norskopplæringens læreplaner for mange år siden, men det har ikke lyktes å bringe denne kunnskapen ut av skolegården. Vi tror det beste vil være å bruke en vurderingsskala som er mer forståelig for de fleste, så kan dagens system være internt for opplæringsinstitusjonene. Tallkarakterer fra 1 til 6, eller bokstavkarakterer fra A til E med forklarende tekst er vårt forslag. Dette er vurderingssystemer som er godt kjent blant de fleste.

Det er videre foreslått at vurderingen «ikke bestått» skal benyttes dersom kandidaten er på et nivå under A1 i én eller flere av delferdighetene. A1 er et svært lavt språknivå, og kun de svakeste analfabeter avslutter sin opplæring her. Hvis denne nye obligatoriske prøven skal tjene to formål, blir det problematisk. Her synes hovedformålet å være knyttet mot statsborgerskap. Det andre formålet blir knyttet mot framtidig arbeidsgiver. Bør for dette formålet et A1-nivå være en bestått norskprøve? Vil ikke det føre til at prøven får svært lav status? Hvis det er meningen at prøveresultatene skal benyttes som dokumentasjon overfor en framtidig arbeidsgiver, mener vi det er betenkelig å linke språknivå A1 mot en bestått prøve. Et så lavt språknivå vil neppe være forenelig med jobb. Hvis terskelen for å bestå norskprøven skal legges så lavt, mener vi at prøven ikke bør vurderes med bestått eller ikke. Det bør heller vises til hvilket nivå kandidaten har oppnådd på hver delprøve med forklarende tekst.

Når det gjelder å dele opp prøven i ferdigheter, med vurdering i hver ferdighet, så er vi positive til denne endringen. Det er for så vidt slik det er også i dag, men endringen nå blir at dette kommer klarere fram i framtidig prøvebevis, og at det vil bli mulighet til å ta opp igjen bare de delemner som ikke er bestått.

Vi mener at prøvebeviset fremdeles skal utstedes sentralt. Den skriftlige delen av prøven bør være heldigital, og de muntlige prøveresultater bør overføres digitalt fra prøvearrangør. En slik ordning gjør at kvaliteten sikres.

1.4 Lagring og overføring av opplysninger til NIR

Vi er ikke enige i at kommunene skal registrere prøveopplysninger i NIR. Den sentraliserte ordningen som eksisterer i dag, fungerer greit (bortsett fra at det tar lang tid). Det virker underlig at man på den ene siden digitaliserer prøvene mer og mer og samtidig går over til manuell resultatregistrering. Dette sammenholdt med at det planlegges at flere kommuner skal bli prøvearrangør, gjør at det blir stor fare for feilregistreringer. Vi ser at mange kommuner registrerer mangelfullt eller feil i NIR i dag, og nye registreringsoppgaver vil gjøre situasjonen enda verre.

1.6 Økonomiske og administrative konsekvenser

Innføringen av obligatoriske norsktester vil medføre at langt flere avlegger tester. Samtidig vil en digitalisering av testene gjøre at administreringen og sensureringen blir langt billigere. Mye av utgiftene vil knytte seg til utvikling og drift av prøvene. Når det gjelder utgifter til sensurering, vil disse totalt kunne bli lavere. Utgifter til muntlig prøve vil være lik pr kandidat – og dermed øke med flere kandidater. Når det gjelder den skriftlige delen bør sensorutgiftene gå ned. De fleste kandidater ligger på det som kalles norskprøve 2 nivå, og den skriftlige produksjonen består av kanskje totalt 100 ord. Det betyr at arbeidet med manuell sensurering vil være lite, spesielt hvis prøvene leveres digitalt. Likeledes vil en modernisering av rutinene rundt avholdelse av prøver være besparende, også det at færre kandidater trenger å reise til prøvested.

Når det gjelder muligheten til å avlegge muntlig prøve i samfunnskunnskap, mener vi det bør lages klare kriterier for hvem som får avlegge muntlig prøve.

1.7 og 1.8 Bestått språkprøve som dokumentasjon på tilstrekkelige kunnskaper i norsk ved søknad om fritak fra plikt til opplæring og ved søknad om statsborgerskap

Vi er enige i nivåkravet. Likevel henger det ikke helt på greip at det foreslås at man får bestått norskprøve hvis man er på nivå A1, men samtidig krever nivå A2 for å få fritak.

Med hilsen

Guri Adelsten Iversen (e.f.)
Utdanningsdirektør

Marit Helness
seniorrådgiver

Dette brevet er godkjent elektronisk og har derfor ikke underskrift.